

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
39

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

ISSN 1231-2584

ANALIZY
RYNKOWE

LISTOPAD 2011

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Owoce
 1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Mierwiński*
 2. Rynek w Polsce
 - 2.1. Produkcja – *J. Świetlik*
 - 2.2. Przetwórstwo – *B. Nosecka, I. Szczepaniak*
 - 2.3. Handel zagraniczny – *B. Nosecka*
 - 2.4. Popyt – *I. Strojewska*
- III. Warzywa
 1. Rynek w UE – *B. Nosecka, J. Mierwiński*
 2. Rynek w Polsce
 - 2.1. Produkcja – *T. Smoleński, G. Stępka*
 - 2.2. Przetwórstwo – *B. Nosecka*
 - 2.3. Handel zagraniczny – *A. Bugała*
 - 2.4. Popyt – *I. Strojewska*
- IV. Działania ARR na rynku owoców i warzyw – *M. Trajer*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr Bożena Nosecka, tel.: (22) 505-45-53

AUTORZY:

dr Bożena Nosecka

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-45-53

mgr Anna Bugała

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-41

mgr inż. Janusz Mierwiński

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-46-21

mgr inż. Tomasz Smoleński

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-32

mgr inż. Grażyna Stępka

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-33

mgr inż. Irena Strojewska

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-45-28

dr Iwona Szczepaniak

- Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-46-58

mgr inż. Jan Świetlik

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-78

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 22.11.2011 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2012 r.

W 2011 r. zbiory owoców w Polsce wyniosły 3,4 mln ton i były o 24% wyższe od niskich w roku poprzednim. Najbardziej (o 34%) do 2,5 mln ton zwiększyła się produkcja jabłek. Wyższe były zbiory niemal wszystkich pozostałych owoców z drzew (poza orzechami włoskimi i brzoskwiniami) oraz malin, agrestu i aronii. Zmniejszyła się jedynie produkcja truskawek i porzeczek czarnych. Zbiory warzyw gruntowych wzrosły, według danych GUS z września, o ok. 3% do 4,4 mln ton¹. Zbiory warzyw spod osłon, w następstwie częściowego zaniechania zbiorów w okresie maj-lipiec (efekt spadku popytu spowodowanego informacjami o skażeniu ogórków, pomidorów i niektórych innych warzyw szczepem bakterii E-coli oraz embargo nałożonego przez Rosję na import warzyw świeżych z krajów UE) zmniejszyły się przypuszczalnie w relacji do roku poprzedniego o ok. 5% do 720 tys. ton. W wyniku korzystnych dla upraw ogrodnich warunków pogodowych zwiększyły się zbiory owoców i warzyw niemal we wszystkich krajach UE.

W roku 2011/12 produkcja przetworów owocowych zwiększy się w relacji do sezonu poprzedniego o ok. 10% do 840 tys. ton. Decydujący będzie wzrost produkcji zagęszczonego soku jabłkowego. Nie zmieni się produkcja zagęszczonych soków wytwarzanych z owoców kolorowych, a nieznacznie większa będzie produkcja mrożonych owoców. Niższa podaż do przetwórstwa truskawek i porzeczek czarnych w niewielkim stopniu zrekomensowana będzie większą podażą pozostałych owoców miękkich. Produkcja przetworów warzywnych zwiększy się o co najmniej 5% do rekordowego poziomu 1,1-1,2 mln ton. Większa będzie produkcja wszystkich grup przetworów z warzyw, w tym dominujących w produkcji mrożonych warzyw. Niższa, z powodu spadku popytu na rynku krajowym, będzie produkcja soków pitnych, nektarów i napojów.

Większy niż w roku 2010/11 będzie eksport niemal wszystkich owoców, warzyw oraz ich przetworów. Największy będzie wzrost rozmiarów eksportu jabłek, zagęszczonego soku jabłkowego oraz warzyw mrożonych.

Łączny eksport świeżych owoców i warzyw wyniesie 1,4 mln ton, wobec 1,1 mln ton w roku 2010/11. Eksport przetworów owocowych i warzywnych zwiększy się z 1,1 do 1,2 mln ton.

Obniży się import niemal wszystkich owoców i warzyw strefy umiarkowanej oraz ich przetworów. Największy będzie spadek przywozu jabłek, gruszek, cebuli, kapusty oraz zagęszczonego soku jabłkowego. Nie wielki będzie wzrost przywozu owoców południowych oraz zagęszczonych soków z owoców cytrusowych. Zmniejszyć się może przywóz pomidorowego koncentratu.

Ceny eksportowe i importowe większości owoców, warzyw i ich przetworów będą niższe niż w roku 2010/11. W eksporcie najbardziej obniżą się ceny jabłek, cebuli i kapusty oraz ich przetworów. Wzrosną jedynie ceny eksportowe przetworów z porzeczek czarnych i truskawek (głównie mrożonek i soków zagęszczonych). W imporcie wyższe niż w sezonie 2010/11 mogą być jedynie ceny transakcyjne moreli i ich przetworów, arbuźów, winogron i ich przetworów oraz przetworów pomidorowych – głównie pomidorowego koncentratu. Na bardzo wysokim poziomie z roku 2010/11 utrzymają się ceny zagęszczonych soków z owoców południowych – głównie koncentratu soku pomarańczowego.

Łączne wpływy z eksportu owoców, warzyw i ich przetworów będą o ponad 5% wyższe niż w roku 2010/11 i wyniosą 1,9 mld euro. Decydujące będzie zwiększenie wartości eksportu mrożonych owoców i zagęszczonych soków owocowych. Wartość importu całej tej grupy towarowej zmniejszy się może z 1,9 do 1,8 mld euro. W sezonie obecnym saldo handlu zagranicznego owocami, warzywami i ich przetworami może być dodatnie na poziomie ok. 115-125 mln euro, wobec ujemnego w wysokości 98 mln euro w roku 2010/11. Wartość eksportu produktów ogrodnich stanowić będzie ponad 13% wpływów z eksportu produktów rolnych i spożywczych, a łącznie z pieczarkami i ich przetworami ponad 15%, wobec odpowiednio 12,4 i 14,5% w roku 2010/11. W imporcie

rolno-spożywczym, udział owoców, warzyw i ich przetworów wyniesie ok. 15%, wobec 16% w sezonie 2010/11.

W roku 2011/12 niższe były ceny skupu niemal wszystkich owoców i warzyw gruntowych. Najbardziej, zarówno na rynku produktów kierowanych do konsumpcji bezpośredniej, jak i do przetwórstwa, spadły ceny kapusty i cebuli. Nie zmniejszą się jedynie w całym sezonie, w porównaniu z rokiem 2010/11 ceny skupu jabłek przemysłowych. Wynika to z dużego zapotrzebowania na te owoce producentów zagęszczonego soku jabłkowego. W 2011 r. znacznie niższe niż w roku poprzednim, z powodu dużej podaży i zmniejszenia popytu wiosną, były ceny skupu warzyw uprawianych pod osłonami.

Produkcja wszystkich owoców (poza malinami) była opłacalna dla producentów. Uprawa malin była nieopłacalna po czterech latach bardzo wysokiej rentowności produkcji. Zdecydowanie pogorszyła się opłacalność produkcji warzyw gruntowych oraz uprawianych pod osłonami. Stąd powierzchnia uprawy warzyw, zwłaszcza kapusty i cebuli oraz uprawianych pod osłonami pomidorów i ogórków, będzie w 2012 r. niższa niż w roku bieżącym. W obecnym sezonie zwiększą się w porównaniu z rokiem 2010/11 różnice cen zbytu i kosztów surowca w produkcji przetworów z wiśni, porzeczek czarnych i malin oraz w produkcji większości przetworów warzywnych. Obniżą się te różnice w produkcji zagęszczonego soku jabłkowego.

W sezonie 2011/12 obniżą się średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów oraz warzyw i ich przetworów. Największy będzie spadek cen detalicznych jabłek, gruszek, kapusty i cebuli. Produkty ogrodnicze nie będą zatem miały negatywnego wpływu na wskaźnik wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych. Nie zmienią się średnie ceny detaliczne soków pitnych, nektarów i napojów owocowych i owocowo-warzywnych. W wyniku spadku cen detalicznych łączne spożycie owoców i ich przetworów oraz

¹ Wydaje się, że wzrost zbiorów, biorąc pod uwagę skalę spadku cen warzyw, był w 2011 r. większy.

warzyw i ich przetworów może zwiększyć w porównaniu z sezonem 2010/11 o odpowiednio 10 i 3% do 43 i 60 kg w przeliczeniu na osobę. Nie wrośnie

spożycie soków, nektarów i napojów owocowych. Bardzo ważny wpływ na konsumpcję soków i przetworów owocowych i warzywnych będzie

miął poziom dochodów konsumentów, bowiem produkty te charakteryzują się bardzo wysoką dochodową elastycznością popytu.

SUMMARY

In 2011 fruit crops in Poland amounted to 3.4 million tonnes and were by 24% higher than the previous year's crops which were considered low. The largest increase (by 34%) to 2.5 million tonnes occurred in apple production. The crops of almost all other tree fruits (except walnuts and peaches), as well as of raspberries, gooseberries and chokeberries were higher. A drop occurred only in the production of strawberries and blackcurrants. The crops of ground vegetables increased, according to the GUS data for September, by approximately 3% to 4.4 million tonnes¹. The crops of vegetables cultivated under covers, as a result of a partial renouncement of harvesting crops in May-July (which was the outcome of a dropping demand, caused by the information on the E-coli bacteria contamination of cucumbers, tomatoes and some other vegetables and a ban on imports of fresh vegetables from the UE imposed by Russia), probably decreased in relation to the previous year by approximately 5%, to the level of 720 thousand tonnes. Due to the favourable weather conditions for garden crops, more fruit and vegetables were harvested in almost every EU country.

In 2011/12 the production of fruit preserves increased, in relation to the previous season, by approximately 10% to 840 thousand tonnes. A growth in the concentrated apple juice production will be crucial. The production of concentrated juice made of colourful fruit, will remain unchanged, whereas the production of frozen fruit will be slightly higher. A lower supply of strawberries and blackcurrants for processing will be, to a slight extent, compensated with a higher supply of other soft fruit. The production of vegetable preserves will increase by at least 5%, reaching the record level of 1.1-1.2 million tonnes. The production of all groups of vegetable preserves, including the ones which dominate in the frozen vegetables

production, will be higher. The production of juices, nectars and beverages will be lower, due to the dropping demand on the domestic market.

The volume of exports of almost all fruit, vegetables and their preserves will be higher than in 2010/11. The highest growth will concern the exports of apples, concentrated apple juice and frozen vegetables. The total exports of fresh fruit and vegetables will amount to 1.4 million tonnes, against 1.1 million tonnes in 2010/11. The exports of fruit and vegetable preserves will increase from 1.1 to 1.2 million tonnes.

The volume of imports of almost all fruit and vegetables of the temperate zone, and their preserves, will decrease. The largest drop will concern the imports of apples, pears, onion, cabbage and concentrated apple juice. A growth in the imports of southern fruit and concentrated citrus fruit juice will be insignificant. The imports of tomato concentrate may decline.

Export and import prices of most fruit and vegetables, and their preserves, will be lower than in 2010/11. In exports, the largest price drop will concern apples, onion, cabbage, and their preserves. Export prices will only grow for blackcurrant and strawberry preserves (mainly frozen fruit and concentrated juices). In imports, transaction prices may be higher only for apricots and their preserves, watermelons, grapes and their preserves, as well as tomato concentrate. The prices of concentrated juice from southern fruit, including especially concentrated orange juice, will remain at a very high level from 2010/11.

Total earnings from the exports of fruit, vegetables and their preserves will be by 5% higher than in 2010/11, amounting to EUR 1.9 billion. It will be crucial to increase the export value of frozen fruit and concentrated fruit juices. The import value for this entire

commodity group may drop from EUR 1.9 to 1.8 billion. In the current season, the balance of foreign trade in fruit, vegetables and their preserves may be positive, reaching the level of approximately EUR 115-125 million, against the negative one, amounting to EUR 98 million in 2010/11. The value of exports of garden products will account for over 13% of earnings from the exports of agricultural and food products, and jointly with champignons and their preserves, for over 15%, against 12.4% and 14.5% in 2010/11, respectively. In the imports of agricultural and food products, the share of fruit, vegetables and their preserves may amount to approximately 15%, against 16% in 2010/11.

In 2011/12 the procurement prices of almost all fruit and ground vegetables were lower. The largest price drop, both on the market of products intended for direct consumption and for processing, concerned cabbage and onion. Only the procurement prices of industrial apples have not changed in the entire season, as compared to 2010/11. This results from a considerable demand on this fruit among the producers of concentrated apple juice. In 2011 the procurement prices of vegetables cultivated under covers were considerably lower than in the previous year, due to a large supply and a decreased demand in the spring.

The production of all types of fruit (except raspberries) was profitable for producers. Cultivation of raspberries was no longer profitable, following four years of a high production profitability. The profitability has considerably declined in the production of ground vegetables and vegetables cultivated under covers. Therefore, the vegetables cultivation area, including especially that of cabbage and onion, as well as of tomatoes and cucumbers cultivated under covers, in 2012 will

¹ It seems that the crops growth, considering the scale of the vegetable price drop, was in 2011 higher.

be lower than in this year. In the current season, the differences in the sales prices and costs of the raw material in the production of cherry, blackcurrant and raspberry preserves, and in the production of most vegetable preserves, will increase, as compared to 2010/11. These differences will decrease in the production of concentrated apple juice.

In the season 2011/12 the average retail prices of fruit and their preserves,

as well as of vegetables and their preserves, will drop. The largest drop in retail prices will concern apples, pears, cabbage and onion. Garden products will not, therefore, exert a negative impact on the growth rates of food and non-alcoholic beverage prices. The average retail prices of soft juices, nectars, as well as fruit and fruit-vegetable beverages will remain unchanged. As a result of the dropping retail prices, the total consumption of fruit and its preserves,

as well as vegetables and their preserves, may increase in relation to the season 2010/11 by 10 and 3%, to the level of 43 and 60 kg per capita, respectively. The consumption of juices, nectars and fruit beverages will not increase. The level of consumers' income will have a considerable influence on the consumption of juices and fruit and vegetable preserves, as these products are characterised with a very high-income elasticity of demand.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Popyt na żywność (13) • marzec 2012,
2. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (39) • marzec 2012,
3. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (35) • marzec 2012,
4. Rynek pasz (31) • kwiecień 2012,
5. Rynek mleka (42) • kwiecień 2012,
6. Rynek ryb (17) • kwiecień 2012,
7. Rynek zbóż (42) • maj 2012,
8. Rynek drobiu i jaj (41) • maj 2012,
9. Rynek mięsa (42) • maj 2012,
10. Rynek rzepaku (41) • maj 2012,
11. Rynek owoców i warzyw (40) • czerwiec 2012,
12. Rynek cukru (39) • czerwiec 2012,
13. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (36) • wrzesień 2012,
14. Rynek mleka (43) • wrzesień 2012.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług intrologatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2011 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa, tel.: (22) 505-46-85, faks: (22) 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>